

(1)

श्रीगणपतेनमः॥ ॥ मागिचालीलेपांचहिजण माहांशुचिलाशकुन संगिमिळालेबहुत
ब्राह्मण स्वयंवराजातीकौतुकें १ पंचक्रमितांचियेवेळी पुढनिविस्तीर्णविस्तस्थळी व्यासदेखीला
चंद्रमैळी मेढंजैसातपांति २ हासिनमस्कारनिराजा आरण्यपुष्पीबांधलीपुजा संकेतबोयुनि
तनुजालमजा मेढहोइलस्वयंवरि ३ तेंथेंबोलोनसावकाशें गमनकरामनउल्हासे पांचहिबंधु
पृथुसरिसें पांचाळपुरापातले ४ पाहतांमदिनिरिकेविं सीबिरेंपडलीबहुरायाचि आकाश
पृथ्वीबहुवायाचि येकध्वनिनसमायें ५ पुढंउत्तराचक्रिं गोपुरेंरचिलीचक्राकारिं दोलमंचक
हेमसुत्रिं ध्वजापताकाभिरवति ६ कुंकुमकस्तूरिहारचंदन सडाघातलासमसमान सुमनेंविखुरली
सुगमें बहुळचंपकशोभति ७ पप्रगागावितोरलें तसमदिलेंदिव्यसुवर्ण स्वयंवरमंडपितारांगलें न
क्षत्रमाळाशोभति ८ हीरयाचेंअनेक मालिकाचेमालिकचौक मध्येंयंत्रआमोलीक जेकांअटकसुरनरां ९
पुर्वशोकलाकौरवभार पश्चिमेयादवेश्वर आगस्तीदिशाआणिउत्तर आनेकरंजिव्यापिला १० नवखें
उज्जालिसप्तदिप छपन्नदेसिचेंमहांशुप जैस्वर्यसिंमहांशुप पांचाळाचेंपरिसोनि ११ येक्षगंधर्वसीद्ध
चारण विमानिदाटलेसुरगण माळापडतांसुमनघन वर्षावयासंतोष १२ मध्यकक्षाचेमंडळी

अ०

५०
५१

वैसल्यासुषीस्यराच्यावोकी धर्मराजबंधुमेकी तथापाविबैसला १३ भागविशाकेहोअतोता
वावमागोनिगेविलीमाता चधंबंधुश्रेष्ठश्रीता रंगमंडपापातले १४ सकळाअवेशानधरवेपोदि म
लेंकळहकारणदृष्टी पडतांचमकारलाप्रष्टी करुनिकाहिदावुणें १५ सांडुनिकौरवावियापावि मगाप्र
गटजनांतोषवावीकुरि उगलाविष्टशीपावि चंदनकरुनिशेत्यांचे १६ उघडुकराविटाकी पायेदे
उभुपाकमोकी प्रतापेंजिकोनिपांचाकी आजलांससस्तां १७ कवणकवणपातलेक्षेत्रि कैसामेद
करितिलयंत्रि पणुमूणतिपांचाकपुत्रि तेंनोवेकआवलोकु १८ वेदुनियांल्लसाजने विभुतीचर्विलीशु
प्रवर्णे शरितोसुर्यव्योमवसनें आछादिल्लतलाय १९ वैसल्यारुषेश्वरावियापावि आवलोकी
तसिंहदृष्टी आसंख्यनपावियाथारि उमेकरुनिशंगारा २० वैताळीकनरनर्तक सुतमागधनियो
धक ब्रौह्मणादिअसंख्य वीयापात्रेपातले २१ रतुवुणेंविसनेअने धनुअश्वकुजरयानें पाचकर
छेनेंदीधलेदिधलेदानें शोडषदीवसपूर्यंत २२ युससेनांविसंपति देखोनिरुषीअशीयकरिति
मूणतिकुबेरअमरपति उणिंयासिआपाडें २३ असंख्यचरिमंडपीराजे यंत्रमेदावयांचेपेजे
जिकावयादपदराजे उतावेकसर्वहि २४ दपदमूणेंकोतुके धृष्टयुम्नाकुमराजेकें द्रौपदिनाणांवीर
गजुमिकें समयोअहेशफताचा २५ हातमूणतिनरनायक परिहेआमुचेपाचकरंक द्रौपदीअ

१

२४
लीमासेभीसेदेख मणंगहोउनिनिष्टति २६ जोआवांकाजयापोदिं प्रगटयेइलदिसेदृष्टी अर्जनिइछीत्ता
तोसृष्टी कवणेंस्थंकीककेनो २७ गजस्कंदियंससेनि जैसिउघडलीलावण्यखाणि सौदर्यवणावियात्रा
हाणि शारदाम्हेणंमिंनके २८ कोसमात्रजंगसुवास फांकतामधुरराजहंस धावनियेतिमानस मन्मथा
चैभाउनि २९ शामसकुमारतेचिशोभा निळोसकावाकविणगोभा बीबाधरामाजिसुप्रभा तेजफांके
दशदिशा ३० तेषांचाकीरलज्योति धृतराष्ट्रधरोनिहानि राजयाच्यावदनपंक्ति नामोउच्चारउजळीत ३१
हादुपोधनकोरविश्वर येकशान्तबंधुसहितवीर रायाधतराष्ट्राचेकुमर तुजकारणेंपातले ३२ मेघसंधीस
हदेवमणिमान कायसमिअभुमान सुचर्चन विद्वान् विद्वान् तुजकारणेंपातले ३३ कर्णविरारसहउ
त्तर जेजयसेनगांधार अश्वस्थामांदेउधार तुजकारणेंपातले ३४ सुयुक्तासुचितकुमर चवस्यपटवर
सुसेणेंसिबिअसिनर तुजकारणेंपातले ३५ समुद्रसमचद्रसेन वांदेउशानिमान पौडभगदंतमान तु
जकारणेंपातले ३६ कळीताम्ररलाधीप मद्राजशैल्यभुप मिरवावयाबेकप्रताप तुजकारणेंपातले ३७ बा
लीकश्रुतान्यसेधव उल्लुकविसरकीर्तिव कोशलाधीपाधीपार्थिव तुजकारणेंपातले ३८ ब्रह्मकब्रह्मदरश
ब्रह्मदक्षेत्रभगिरथ दृढधन्यानृपनाथ तुजकारणेंपातले ३९ लक्षपुत्रलक्षबंधु बळरामसासकीप्रतापसिंधु
यादवसेनंसिमुकुंद कौतुकशां होपातले ४० सिंहगर्जजेविकाननि तेविदृष्टयुक्ताचिवाणि म्हणेंसर्वहिअकाश्रवाणि

अ० वाक्यमासेषुपहो ४२ सिंहगजेजिविकाननि तेविष्टद्युम्नाचिवाणि म्हाणं सर्वहिषैकाश्रवणी प्र०
वाक्यमासेषुपहो ४२ हेप्रचउधनुषकरि चक्रंघ्रपंचशरि यंत्रमेदलीयांनिधारीं लक्षालक्ष ४१
नचुकति ४३ हासिहेप्रमदाविस्वामिणिं माळघालीलमासीबहिणिं सभाग्यातेंकरणिं करुनियाये
शेंदाविजे ४४ कुक्कसिकरुपगुण नामगोत्रउच्चारण यंत्रमेदमेदितानिधन द्रौपदिअसंजतुं ४५
परिसोनशाचाळउत्रवचन जुमिंच्यापुआवलोकुन पर्वतातुल्यतेजघन म्हाणतिप्राणनेषावा
४६ बहुतिसांडिलेंआवाकें विरश्रीहिल्लासुखें म्हाणतिपातलेंकौतुकें मोहसावयाहाक्या २
४७ सितास्ययंवरिरावणें उगेतैसाराजाकरा बाहुपिढोनिअैकवचन अैकामासेषुपहो ४८
यंत्रमेदितेचिन्हापैजा द्रौपदितेमासीभाजा द्रौपदराजास्यशुरमासा वमिल्लासेविधीने ४९ नेमि

लासेविधीने ५८ म्हणेंगानिधनुष्यधरिलेंकरि कष्टेउचलीलेंजालुवारी पुढेंसोंबतांउभयेकरि उर्ध्वन
 केतीकतुल्य ५० धापेंदादलाराधासज म्हणेंधनुष्येलाविलीलाज बकेंसज्जीतांअंगतेज निस्तेज
 जालेतकाकी ५१ वक्षठलथेचंउवाते तेविसिरष्टथीवरुते पाहातांहाहाकारतेथें कौरवभारिमाज्जल ५२
 मुगुदकुडलेंसागुनिसिरि तुटलीपदकरलहारि कृशाश्वोनिमहांविरि स्वस्थवेलाआसनि ५३ हासोनि
 याराजकुमरि बोलबोलेमधुरेश्वरि म्हणेंमासानेमचतुर्जाणीतलाजासावा ५४ यंत्रमेदलेजरी
 हेकां तहीवर्णनकुळां मिसर्वथानघालीमाच हानिधारजाणिजे ५५ हेदेखोनिशेल्पसैधव हृदसाव
 रितिशाहाणिव सरलीकौरवाविहांव हानिधारजाणिजे ५६ निस्तेजदेखोनि सर्वक्षेत्रि पांचाकराजाको
 धनेंवि म्हणेंनिर्विरधरवि जालीदिसेमज्जल ५७ प्रेकोनिनरेद्रमुखीचिवाणी रुषीमंडळातुनिदोनि
 मिमार्जनततक्षणि उभेवेलेसन्मुख ५८ वक्षतापसब्राह्मणतेथें कातियेकवारितिहाते म्हणतिअटक
 क्षत्रियाते तेंतुहांकैसंसाधलें ५९ अधींचब्राह्मणनिर्वकशब्द लावरिनहेयंत्रमेद तयाआवमानांचा
 खेद मरणप्रायसोसणें ६० येकम्हणतिइश्वरमहिमां कोणजाणेंब्राह्मणांनमां कोणहृदंतांपरमात्मां को
 णस्थीतिवर्ततसें ६१ येकलेनिफरशधरें निर्विकलीवसुधरें आगस्तीनेंआपुल्याकरें महांसमुद्रसोसिका ६२
 ब्राह्मणतेजब्राह्मणशक्ती घडेनघडेकवणेंसुक्ती जोआवांकाजयाचिति तोआवस्यहातसें ६३ म्हणोनि

अ० कसं नयेनिषदु आस्तायावाप्तासिवादि हंपरिसोनिदोघेबंधु धनुष्यानिकटिपातले ६४ दोघेयेतांधनुष्या ५०
 निकटि समस्त राजयान्यादृष्टी यक टोनिम्हणेतिश्रुष्टी दुर्जेकौतुकमांडले ६५ कण्ठौल्याचिबळे होठनि ५१
 गळीजेथेचिबळे तेथेब्राह्मणांचिबळे इच्छाकरितिदृष्टिचि ६६ सात्राकआवळेकीदृष्टद ब्राह्मणांचि
 सायंत्रभेद कसंभावितिहात्राक सहकन्तरिश्चर ६७ तंवपुटेअर्जने मागेराहिलासीमसेन करुनित्रिवा
 रप्रदक्षेण बाणांचकघेतले ६८ स्मरोनिगायाद्वराणां भावेरितिलेद्राणचरणा आधोदृष्टीपंचबाणां
 व्यामसुत्रिविंधीले ६९ तेअवंचकननुकाचक्र मेदुनिपाडिलंमकरयंत्र देखोनि सहस्रनेत्राचेनेत्र आने
 दासाडिति ७० प्राकृतकविचावागजल्य तेलकटहातुनिरुप फेडुनिमछात्रासंकल्प वामनेत्रिविंधी ३
 ला ७१ परितेमुक्कभारतिनाहि म्हणेनिआसे त्वेकांकां हि ननुकाछीद्रातुनिपाहि यंत्रमेदुनिपाडि
 ले ७२ गंधर्वदत्तविद्याधर यंत्रमेदिधनुर्धर सातिका रावभिन्नाकार सवदिहिउदले ७३ आष्टभाक्क
 दत्तप्रेमा रुषीच्याअंगिठगिल्पारोमां निर्जराच्यानेत्रपत्रा पातिलवेगविसरली ७४ देविदुदुमिच्यागज
 रि पुष्पवरुषावमांडलासुरि टाकीवाहनिरुषेश्वरि आसिवादिंगजति ७५ स्यानंदमंदराजबाळा आ
 वडिचाभारजागळा हातिघेउनिपुष्पमाळा गळाघालीपार्थच्या ७६ दृष्टसंगेपरिवाराने ब्राह्मणरक्षा
 वेबळे बहुते राजेकळहकारितियथे पुष्यदारुणदिसताहे ७७ पार्थम्हणेपुथीशीरा सवेघेउनिमाद्रिकुमरा

(58)

द्रौपदिन्याविबिडारा कौंतिजननिजवकीकें ७० इतुकेंबोलेधनुर्धर तवलोदळाराजभारु वर्षतीश
स्त्राचासभारु भीमार्जुनांजक्षुनि ७१ आवमानवेथेंचेनिभरें जुंसाशतलेनिकुरें मुखीगर्जतीहाहा
कारें म्हणतिधरासैनिकां ७२ म्हणेंनेइलराजपुत्रि आवककाकेविवरिलेसत्रि वेगिघेउनियांशास्त्री खं
उविखेंउकराकां ७३ आवचटबाणहोनिष्टला नककतयंत्रभेदजाला इतुकेंनकाइमानला क्षत्रियाचा
समुहो ७४ आवचटघेउंकासयासारि पतिकेणनिधारि आतांजुसोनिसमारि घेउनोवरिहिरोनि ७५
छेदुनिद्रौपदाच्यासिरा वेगिनेउहास्तनांपुरा अवेरुनिराजकुमरा भरणंगकुमरिदेतसें ७६ दपेदेधाकध
उनिपोदि लपेंपातळारुषीच्यापाठि तेमृणा विवेककरि म्हणतिआकाशातले ७७ पडिलासैन्य
चाअवर्त बोहरपकावयानदिसंपथ आतांकेदुकरा आवे प्राणसंकटमांडले ७८ हांसेगनिबोलेभीमसे
न स्वस्थानिराखामन तुमचेभाग्याचेंलोचन जेंकोतुकआतांदेखति ७९ यापासुनिभयाचाआनिळ
तुम्हांसिनलगेआकुमाळ आश्यासुनिमगपांचाळ आपणानिकटिबेसावे ८० कथाकोतुकपुराणश्रवण
अथवातलार्थनिरोपण अरंभुनिसुखसंपन्न भयातितबेसावे ८१ जेविकांसिंहानियेदृष्टी पळतिकुंजरा
वियाकोरि तेविकोरवचारावाटि येविशगिपळतिल ८२ संसमारुतनिघाति अम्रपळतिदिशापरोती ना
तरिल्लपणांचिसंपति नेलीकोवंहारपें ८३ तेत्रोन्याआगिसैनिकां प्रळयसंकटवर्तलेदेखा जयश्रीतुंवि

अ० नरनायकं हेविनिश्चयेजाणपं ९३ जयावृक्षावियेछारे रुषीवैसलेसमुदये तोविउपहुनिपहुतन ३०
थं प्रचंडखादिवाहिल ९४ शाखापत्रंसाहुनिसरकी वज्रप्रायहास्तकेंतुकी उपरलारणमउकी दंडपाणी ४९
जैसाभाता ९५ चमकारनिपाचाकनाथ म्हातुंकाचलदातु मागवकीवाहानुमंत कीवाभिमपाउकी ९६
नेकमानविबळाविपरि पाउवचान्वलेलाखाजोहरि रुषीमहोमोनास्तकरि होइलनेविपाहेपा ९७ मं
उणिमंडुनिधनुषावि दक्षणेउभासथसावि अमिमधुनियुध्यावि परदकातेपाचारि ९८ रथारुढयादव
भारि दुरोनिआवळेकीमुरारि जेविरनामाजिजोहरि रत्नपारखीजापुले ९९ अत्युतमहोमोरोवतिरम
लां पैलुआवळेकीदांजलां हेकोणनेवि बसले वोळखोनिमजसांगे १०० तोमहोमोरोवसरविजा
वोळखीमोउलीमासियानयना अववणदहिमहण तासवता हसदाविहास्तकें १ घेउनियाधनुषबाण तोवि ४
तुंवोळखीअर्जन खादिवृक्षतोमिमसेन आजनच दप्रतापी २ तथापाविसिंतिधेजण जयाजवकीद्रो
पदिरल तोविहयराज नंदन नकुळसहदेवमाद्रिचे पु लाखाग्रहिहुनिवांचले तमजअजप्रत्ययाआ
ले सवटआल्यानेंजाले सर्वसार्थकआमुचें ४ आजिजाउल्यासुराच्याकाटि उदनिपाउबंदरवीलेदृष्टी
म्यांजेकांजकरावेष्टी तेहंआताकरितिल ५ आजियांरेनिहास्तकें कोरवसिद्धापावतिमुखें तदस्तहो
उनिकौतुकें आम्हीतुम्हीपाहावे ६ अकताहर्षलाजकधारि टांकीपीदिलीदांहिकारि म्हायेकांतजाली

5A
यांवरि दर्शनकेलें पाहिजे ७ असें उभयतिंबोलीजे तवें तेथें वरवाळीले राजे वीरश्रीयेचे निमांजे हे
धमारामहोणानि ८ केउते विप्रदोषे जण शास्त्रघाईकराचूर्ण द्रौपदिआणारे धरुन दुयें धिनबोलत ९ अ
सिकरितां बहुवल्सनां वीरिवेदिलें मिमांजना यंत्रशास्त्रतउकवाणा चहुंफेरिमारिति १० अंकुशलाउ
निसतर पुढें लोटलें मत्तकुंजर आसनि उगमगित अश्वधार चौताकलेचोफेरि ११ पाविरथाचें संघाट
विरपायाचें उद्धट बोदणपियो मिते जिष्ट नम्रशरें साडिति १२ दक्षमवडुनि महाबळी रागेंताडितां कुंजर
मोळी मुस्तकभंगुनि खळांली रक्तगंगालोटव्या १३ मध्येनाडितां वारु असंख्य मरति पाडचें विरु रणिमा
जुला अहकारु म्हणति रुद्रप्रच्छेदा १४ विरेदखानि प्रबळ सर्वशेन्या सुटला पूळ हें देखानि उतावळ
कोणें पुढें धाविनला १५ तवें केळोटला अर्जनां वर प्रउधलुष्य घउनिकारि पार्थविधीला शतशरि जेवि
गिळीजळशरो १६ तेवि आवगणुनि धनुष्यपाणि रायें विधीला तिनबाणि हास्तला घवकुशाकना धनि
अकोनि मनिदचकला १७ प्रळुटति विद्युच्छता तेविते जें लोपला सविता कडक उदेंभुपर्वता महाकं
पहोसरला १८ वेगदेखोनि सधानांचा मदुठतरला विरश्रीयेचा आजि पाहातां संग्रामांचा येतकाहिचा
लेनां १९ घ्यावया आसुचा आभिमान इश्वरें मांडिलें निवाणि नेणां नरकी हा नारायण ब्राम्हणवें शें साभ
ला २० मग म्हणें ब्राह्मणां अककचन तुसनि जाळां सुखसंपन्न कवणां पासुनि विधाधन साधीले हें सांगणें २१

ॐ मागविकीवारधुनंदन द्रोणसपकीवाअर्जुन विद्याप्रसादयाशस्तुन पावलासिदिसनाहें २२ ह्मनि २०
 मकरुनिब्राह्मणवेत्रा गुप्तफीरसिसाधुपुरुष कोणआससितेनिदीषि सांगितलेंवाहिजे २३ अर्जुनम ४१
 एब्राह्मणआम्ही विद्यानिपजनिब्राह्मणकर्मि गुरुप्रसादत्रास्त्रधर्मि तोषविनसर्वाते २४ आसितुज
 जिणांवयालागी उभाआसेरलरंगि विद्याजडलीद्रोणसंगि तीतुकीयेथेंदाविन २५ ह्मनिविचारकरि
 पुर्णेयुध्यकरितारोकेउमरण येकेंब्राह्मणप्राणधुलसर्वांचा २६ सांडुनियांधनुष्याचिचोउं र ५
 थफीरविलासिबीराकोउं देखोनिकोरवचेंगुखबीडार प्रेतकळाआवगमली २७ येरिकेउंमातलाग
 ज नेविमिमांवरिमद्राज धाविनलापावकमजे सुकसाडिस्यहास्तें २८ ब्राह्मणापावलांलागी सुवे
 सिवाचाचाममागिं परितोजेविजगाचाआंनि दससिखलागली २९ तैसाहोउनिचकोदरु पृष्ठी
 ताडुनिसोडिलातरु मुर्छनादादलीपरिधीरु धतनिवेगिंउचलीलां ३० पाउवशयेपरतालोदि मिवि
 घातलीभीमांकवि मद्धयुधारापरिपाटिं दोघभीडोंलागले ३१ मुष्ठीप्रहरचपेटप्रहर कोंपरतळ
 वेलताप्रहर थडकाविमुष्ठीजालुप्रहर आतिनिष्ठुरमारिति ३३ राजेदेखोनिकोतुका युध्यजालेच्या
 रिघटिका पावरिमिमसेनदेखा आसह्मनदाविले ३४ येकहस्तग्रिवेतकी दुसरासुदलापादमुक्की

गगनिदेउनिउसाकी धरातकीटाकीला ३५ जुमिंउतांविउताणं गमलाप्राणांतप्राणं पुढती
 येउनिमीमसेना मध्यभागिकवळीले ३६ अवयवकवळीनिमिमहास्ती मोटवाहिलीमस्तकाव
 रति पुढें शैल्यसंडिलासिति गात्रंगात्रमंगिले ३७ तापसातेंपुढेवचन आजियातेघेउप्राणें कीवा
 सोडुजिवदानें तेंनिरोपावडिलहो ३८ पृथ्वीदुनिपकत म्हणेंसंडिलाजिवेंजित शैल्यम्हणेंआहो
 द्रुत काशविपरितवर्तले ३९ मजसिंमेळविहाताहात असानांहिपुरुषाआत ब्राह्मणवेशहासदो
 ते कोणअसेनेणें ४० विष्णुकीवाश्रीशंकराचीवकीवाचुकोदर यावेगळाआनविचार मजसी
 मिउंशकेनां ४१ आजिविआसेकाळवेळा ४२ यशानदिसेउळा येतकरिनजरिआगळा नाशक
 इलप्राणांतें ४२ पाविदेउनियांसमरिं वेगिपानकाकौरवभारिं दुर्योधनादिकअंतरिं भयेजालेसांशे
 क ४३ येकायोजनानंतरें कौरवउतरलेआपुल्याभारें ब्राह्मणकोणहेनिघारिं म्हणतिकळलेपाहि
 जें ४४ द्रौपदिविवाहासंश्रम हर्षकरिलराजोत्तम पुढेंहोइलसंग्राम कौरवाआणिपांडवा ४५ ते
 कथेचिअभिन्नवगोडि श्रोतेंपरिसाविआवडि मुक्तेश्वरकविरिगोडि पवित्रपायसंताचे १४६ रतिश्रीमा०

अ० प्रसंग ४१ ५ ५५ ५५

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com